h̄ ꝓcedē i penis ↄcernētib⁹ vtilitatē ptiū. ſec⁹ ſi
ↄcerneret vtilitatē publicā vl̄ fiſci. qa q̄ōlibꝫ ōli-
ctū eſt puniendū. l. ij. §. ſi publico. ff. de adult. et
p̄ Inno. in. c. penul. ⁊ vltio. e. ti. Abbas.

De emptione ⁊ vēditiōe. Rica.

Sup̄ viſū ē de ↄctib⁹ i qb⁹ rei ↄmoditas l̄ ſim
plex cuſtodia i aliū tnſfert. reſtat merito vidē ō
alijs ↄctib⁹ in qb⁹ tnſfert dn̄ium ⁊ ēt poſſeſſio ſi
vēditoꝛ erat dn̄s vl̄ vſucapiēdi ↄditio ſi al⁹ erat
dn̄s iō ſbijcit rubꝛica de emptōe ⁊ vēditōe. ⁊ vn̄
babuerūt oꝛtū iſti ↄct⁹ emptōis ⁊ vēditōis nōt
tex. in. l. i. de ↄben. emptiōe.

Placuit Cogitur ep̄s ne ca
ri⁹ vēdat īnſeūtib⁹ q̄ꝫ in mer
cato vēdētur. Nō p̄ ꝙ cle
rici maxie curati debent eſſe
hoſpitales. i. elēoſynarij ⁊ re
cipe pegrinos īnſeūtes itellige iux̄ facultatē bn̄
ficij. nā p̄ debēt ꝓuidē ſibi ⁊ neceſſitatib⁹ eccl̄ie
c. paſtoꝛal. ō his q̄ fi. a p̄la. ⁊. c. i. ⁊. c. de his. ō ec
cle. edi. Nō z°. ꝙ nō dꝫ qs vēdē carnes plus
q̄ꝫ valeāt. ⁊ fac̄ h̄ in ar. ꝙ eccl̄ia ſi vult vēdē rem
ſuam ⁊ repit aliqd plus q̄ꝫ valeat cōit nō debet
illud vl̄t recipe. ⁊ h̄ tenꝫ gl. nō. x. q. ij. hoc ius. et
ſeqtur Hoſti. h. ſꝫ Lau. ↄ. ſꝫ p̄mū dēm mihi pla
cet vbi ex ignoꝛātia qs vult p̄ſtare vltra debitū
valoꝛē. nā eccleſia nō debet adhibē fraudē in ↄ-
ctu. vt in. c. p̄ tuas. de dona. ſec⁹ videt ſi ſciēs ve
rū p̄ciū offert aliqd vl̄t. nā tūc nulla eſt deceptō
ar. regule ſcienti. de re. iu. li. vi. ⁊ ſic reducas ad
ↄcoꝛdiā has opi. ↄrias. vide Cal. in. c. nauigāti.
de vſurl. vbi dicit peccare ↄhentem q aliū dcipit
i p̄cio lꝫ citra dimidiā iuſti p̄cij. hic foꝛte dic ca-
non difficile eē inter ementē ⁊ vēdentē nō inter
uenire peccatum. de pe. di. v. q̄litas. lxxxviij. di.
eijciēs. ⁊ hec nō. Nō z°. ꝙ tātū valet res q̄ꝫtū
cōiter vēdi pōt. de q̄ in. l. p̄cia rez. ff. ad. l. fal. et
ō. de teſti. c. cū cām. el. ij. Itē nō ⁊ tene menti ꝙ
exponēs victualia venalia ↄpellit vēdē ꝓ iuſto
p̄cio. fac̄. l. i. C. de epi. aud. ⁊. ff. de offi. p̄fec. vꝛ.
l. i. §. cura carnis. Itē nō caſum nō. ⁊ gn̄alez
i q̄ ep̄s hꝫ iuriſdictōez in laicos videlicꝫ vbi v̄-
ſat cā pietat. nā cā pia eſt vt pegrini ⁊ īnſeūtes
humanit ictent. Sꝫ opp. ↄ h̄ ⁊ ↄ tex. ⁊ videt
ꝙ nec ep̄s nec iudex ſecularis poſſit quē cōpel
lere ad vēdēdū rē ſuā nec ad imponēdū p̄cium
rei. vt i. l. iuitū. ⁊ i. l. dudū. ō ↄben. emp. imo nec
iudeis iſligi pōt h̄ on⁹. vt. l. nemo exter⁹. C. ō iu
deis. So. varie circa h̄ hic ſcribūt doc. ⁊ i. d. l. i.
C. de epi. audi. ⁊ p̄ Bar. i. l. ānonā. ff. ō extoꝛ. cri
Sꝫ ponēdo vioꝛem opi. ⁊ cōioꝛē diſtigue ſic. ꝙ
aut qs expoſuit rē ſuā venalē aut nō. p̄ cāu i hiſ
q̄ ſūt neceſſaria ad vitā hōis pōt ſupioꝛ ſtatuere
iuſtū p̄ciū. nā itereſt ſupioꝛis ꝓuidē neceſſitati-
b⁹ ſbiectoꝝ ⁊ reipublice ⁊ i iſtis dꝫ intelligi iſte
tex. ⁊ iura ſīlia. Ex q̄ ifert Bar. i. d. l. i. ꝙ cū vita
hōis nō poſſit duci ſine veſtimēt ⁊ ſine hoſpitio
qō ēt i domib⁹ apt ad locādum ⁊ i pānis poſſit
ſtatui certū p̄ciū ⁊ ita iā dudū actū fuit Padue
i domib⁹ ↄducēdis p̄ ſcholares. nā q̄libꝫ dom⁹
apta fuit deſcripta i certo loco ⁊ eſtimata p̄ēſio
āualis. i alijs v̄o q̄ ſūt neceſſaria ad vitā homis
hn̄t locū ↄria vt nō cōpellant vendē certo p̄cio
ſꝫ qſqꝫ in re ſua ſit moderatoꝛ ⁊ arbiter. vt in. l. i
re mādata. C. mā. ⁊ in. d. c. dudū. facit. c. de his
de ſepul. z°. cāu p̄ncipali. ſ. cū qs rē ſuā non ex
ponit venalē. aut nulla ſbeſt neceſſitas ⁊ non cō
pellit qs vēdē. vt i. d. l. iuitū. aut ſbeſt neceſſitas
⁊ p̄nt exuberātes cōpelli ad vēdēdū iuſto p̄cio
ea q̄ ſūt neceſſaria ad vitā hōis ⁊ ſic fuat tp̄e ca
riſtie. ꝓbat rōe. nā tp̄e neceſſitat oīa victualia ō
hēt eſſe cōia. vn̄ excuſat qs a furto ſi neceſſitate
maxia iminēte capit alienū. vt le. ⁊ nō. i. c. ſi qs
ꝓpt neceſſitatē. de furt. de ↄſec. di. v. diſcipl̄os.
⁊ vide tex. nō. cū glo. i. c. ſic. xlvij. di. vbi cōclu-
dit ꝙ lꝫ idigētib⁹ nō cōpetat actio ↄ diuites ad
victualia cōicāda p̄nt tn̄ iploꝛare officiū ſupioꝝ
vt eos cōpellāt. nā cū peccet nō largiēdo foꝛti⁹
peccat vēdē nolēdo. ⁊ h̄ diligent nō. In gl. i.
nō glo. iūcto tex. i ea alle. ꝙ pōt qs ↄpelli per ex
cōicatōez vt ſit hoſpital. i. caritatiuus ⁊ elemo-
ſynari⁹ ⁊ ad recipiēdū pegrios i domo. Inno.
videt ſentire ↄriū niſi peccatū ſit notoꝛiū ⁊ m̄tū
lēte i h̄ īnſeūt doc. Ego diſtiguerē ꝙ aut loqt i
clerico bn̄ficiato aut in laico. p̄ cāu pōt ↄpelli et
fieri cōpulſio vt iux̄ facultates ſit caritatiuus ⁊
tal̄r nō faciēs peccat. qa ad op⁹ pietat ſunt p̄nci
palit̄ iſtituta bn̄ficia. xij. q. i. vidētes. ⁊. xvi. q. i. c.
fi. ⁊ in. c. de monachis. de p̄ben. z°. caſu cum q̄ri
tur de laicis dico ꝙ vbi eſt maxia neceſſitas ex
pte ꝓximi laicus peccat ſibi non ſubueniendo.
⁊ ſic poſſet cōpelli ad ſubuentionē per excōicati
onem. lxxxvi. di. paſce. lxxxiij. di. in. c. i. ⁊. ij. et
hoc cāu elemoſyna eſt in p̄cepto dicto. c. ſicut. ⁊
nō. in. c. inter opera. de ſpon. al̄s autem vbi non
vrget talis neceſſitas ceſſat cōpulſio ⁊ elemoſy-
na eſt de genere bonoꝝ ⁊c. non autem in prece-
pto. vt in iuribus allega. ō. In glo. ij. in fi. vl̄
ſm Hoſt. loquitur iſte tex. ſm antiqua tempoꝛa
ſm ꝙ omnes cauſe laicoꝛū poterant deferri ad
eccleſiam. c. p̄ venerabilē. q fi. ſunt le. ⁊ nō. i. c. no
uit. de iudi. ſꝫ Hoſti. tꝫ ꝙ ēt hodie ep̄s hꝫ i h̄ iu-
riſdictionē nec valꝫ ↄſuetudo in ↄriū tanq̄ꝫ ipe-
diēs coꝛrectionē peccati. ⁊ dicit Abbas magr̄m
ſuū conſuluiſſe in facto per iſtum tex. ꝙ ep̄s po
terat punire illos qui cōmiſcent farinā fabaruꝫ
cere venali vel aliquā aliā indebitam mixturaꝫ.
⁊ hoc credo veriſſimum non ſolum ratiōe hui⁹
c. ſed quia de quolibet crimine notoꝛio vbi dep̄
henditur negligentia iudicis ſecularis iudex ec
cleſiaſticus hꝫ iuriſdictionē i laicos ⁊ maxie qꝛ i
tali crimie notoꝛio ↄp̄hēdit negligētia iudicis ſe
cularis. vt in dicto. c. nouit. de iudi. ⁊ quod ibi
dixi ⁊ plus dico vltra doc. hic ꝙ nedū reſpectu

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

tráſeútiū ⁊ peregrinoꝝ h̄z eṗs iuriſdictõez in ca
ſu hꝰ.c.ſ; etiā reſpectu habitātiū in loco.nā vſaṫ
in h̄ cā pia vt paupes nō vexenṫ.nec ꝯpellantur
emere neceſſaria vltra debitū.⁊ h̄ vr̄ approbari
etiā ꝑ ius ciuile vt eſt tex.ſm vnā lec.quaꝫ ſeqṫ
ibi Bal.in.l.vna.C.de epi.audi.qȯ nō q̄re con
cludo ꝙ eṗs nō poterit ꝯpeſcē iſtos q exponunt
venalia victualia vt nō vendāt vltra iuſtū p̄ciuꝫ
⁊ fraudatores compellere.

Ut menſure. Fraudans menſuras ⁊ pōdera xxx.diebꝰ in pane ⁊ aq̄ penite
re dꝫ. Nō ꝓ penitētiā imponēdā in foro anime
fraudāti pōdera ⁊ iuſtas mēſuras.⁊ eſt iſte vnꝰ
de.xlvi.canonibꝰ penitētialibꝰ.nā xlvi.vl' q̄tuor
ſunt canones imponētes certā penā in foro aīe
q̄s vide collectos ꝑ Hoſti.in ſum.in ti.de peni.
nō tñ̄ ſacerdos teneṫ p̄ciſe penitētiā canonis im
ponere.ſ; pōt eā ex cā mutare ⁊ diminuere.naꝫ
oēs penitētie hodie ſunt arbitrarie.vt in.c. deꝰ
q.de peni.⁊ remiſ.⁊ in.c.mēſurā.de pe.di.i.ſed
nō dꝫ ſacerdos de facili recedere a penitentia ꝑ
canonē deſiniata.vt nō.in iuribꝰ p̄alle.⁊ ſic limi
ta ⁊ reſtringe dictū Jo.an.h̄ q vr̄ velle ꝙ hodie
iſti canones de nihilo ſeruiāt.qȯ nō eſt veꝝ vt h̄
doc.dicūt.vide glo.in.c.ſunt plures.de pe. di.
iij. In glo.ij.in fi. Nō glo.ꝙ ꝑ eodē peccato
qs puniṫ dupl'r vt in foro aīe ⁊ iudiciali.penitē
tia q̄ in foro aīe impoſita nō impedit penitētiam
imponēdā in foro iudiciali nec ecōtra.⁊ nō bene
qꝛ facit ad ea q̄ dixi in.c. de his. de accuſa.ꝓ h̄
facit diuerſus finis.nā in foro aīe imponiṫ peni
tētia qꝛ leſit deū.in foro iudiciali imponiṫ pena
qꝛ leſit rē publicā.vr̄ tñ̄ ꝙ ſi ſufficiēter fuerit pu
nitꝰ in iudicio nō dꝫ amplꝰ puniri in foro aīe ꝑ
tex.in.c.q̄zuis.xxiij.q.v.vbi dr̄ ꝙ ſi ſufficienter
fuerit qs puniṫꝰ ꝑ iudicē puta decapitatꝰ nō pu
nieṫ amplꝰ ꝓ illo delicto.ſ; vide ad mā; q̄ dixi
in.c.de his.ſ.alle. Nō ꝙ fraudās pōdera vl'
mēſuras puniṫ pena.l.corneł.de fal.⁊ pena illiꝰ
legis eſt bonoꝝ publicatio cū deportatōe.l.i.ff.
de fal. Sꝫ aduerte qꝛ tex.in.l.pe.ff.eo.nō impo
nit tātā penā fraudāti mēſuras ⁊ pōdera. ⁊ dic
ꝙ pōt puniri in duplū. Item relegari in inſulaꝫ
⁊ aliā penā vr̄ ponere in.l.annonaꝫ. ff. de extor.
cri.nā iuriſlator ibi aliā vr̄ imponere fraudanti
mēſuras ⁊ aliā fraudāti pōdera. ſ; ñ video ho.
rōeꝫ diuerſitatꝭ.ſ; credo poſſe dici ꝙ cū iura va
rie h̄ crimīa puniūt pōt iudex imponere quā pe
nā vult de exp̄ſſis in iure.ar.in.l.q̄tiēs.ff.de ac.
⁊ obli.⁊ in.c.qm̄.in fi.vt lite nō ꝯteſ.pōt etiā ex
cā illā penā mitigare etiā ſi ſit pena ſtatuti muni
cipalis.l.qd q̄.§.pena grauior.ff.de his qui nō.
infa.⁊ ibi per Bar.quod nō.

Cum dilecti. Cuꝫ res vēdit ſmi nꝰ dimidia iuſti p̄cij ī arbitrio ēptoris
eſt vtꝝ rē reſtituat recuperato p̄cio vl' iuſtū p̄ci
um ſuppleat.vel aliṫ ⁊ ſic. Tenet vēditio l; ven
ditor ſit deceptꝰ vltra dimidiā iuſti precij. pōt tñ̄
venditor agere vt reſtituaṫ res vel iuſtum pre
ciū ſuppleaṫ ⁊ ſi alteꝝ p̄ciſe petit ſuccūbit h̄.d. ꝓ
ponit factū .ij.ᵒ diffinit.ij.ᵃ ibi qꝛ vero. Nō ꝓ cō
tractū venditōis rei eccl'ie nō eſſe ipo iure nullū
ex deceptōe etiā magna vel enormi intueniēte
precio vt h̄ aperte ꝓbaṫ. ij.ᵒ nō vnum remedi
um competēs vnicuiq; nedū eccl'ie ſ; priuato
ꝯctus reſciſſiuū.ſ.qñ̄ quis decipiṫ in p̄cio vltra
dimidiā iuſti p̄cij.qȯ ꝓcedit tā ex pte emptoris
q̄ vēditoris. In emptore pone exemplū vale
bat res decem ⁊ emit vltra xx. In vēditore ex
emplū.cū res valeret decem vēdidit ꝓ quatuor
nā iuſtum p̄cium ſunt decem.dimidia pars eſt
quinq;.⁊ iſte reperiṫ deceptꝰ vltra dimidiam qꝛ
vēdidit ꝓ quatuor. Si vero deceptio nō eēt vl
tra dimidiā puta qꝛ vendidit ꝓ quinq; rē valen
tem decem nō cōpetit remediū reſcindendi cō
tractū.qꝛ vſq; ad dimidiā iura tolerāt deceptōē
l.in cauſe.ff.de mino.l.ij.C.de reſcin.vendi.
Nō .iij.ᵒ ꝙ ineptitudo libelli pōt opponi etiā poſt
ſententiā ⁊ in hoc vr̄ iſte tex.nō.qȯ intelligo qñ̄
talis eſt ineptitudo libelli.q̄ non ꝯcludit ius agē
di nec ſuper eo ſentētia recte firmari pōt. ſecus
aūt qñ̄ libellus eſſet ineptus ex nimia ḡnalitate
ad hoc qȯ leg.⁊ nō.in.c.abbate ſane.de re iudi.
li.vi. Nō ꝙ in cā appellatōis vel iudicio nul
litatis ſuperior iudex nō reformat ſententiā in
ferioris.ſ; ſimpl'r eam ꝓnunciat nullā ꝯſtito de
nullitate.hic eni papa aditus ꝑ viā appellatōis
vl' nullitatꝭ ſimpl'r ꝓnūciauit ſnīaꝫ nullā nec re
formauit illā dando emptori arbitriū ſupplēdi
iuſtū p̄ciuꝫ vel rē reſtituere.qȯ videṫ ꝯtra q̄ dixi
in.c.cū Johannes.de fide inſtru.⁊ ꝑ Bar.in.l.
ſi expreſſim.ff.de appel.ſed dic iſtū tex.procede
re qñ̄ proceſſus ex toto eſt nullus.ſicut h̄ erat ꝓ
pter ineptitudineꝫ libelli dū petebaṫ alteꝝ p̄ciſe
ex duobꝰ alternatiue obligatis.ſecꝰ vbi ꝓceſſus
valuiſſet ⁊ ſnīa fuiſſet tñ̄ nulla vl' iniuſta.qȯ bñ̄
nō.Ex q̄ īfero ꝙ ſi iſti actores petijſſēt rē reſtitui
vel iuſtū p̄cium ſuppleri.⁊ iudex cōdēnaſſet p̄ci
ſe ad reſtitutōēm rei.ſuperior in iudicio appel
latōis vel nullitatis reformaſſet ſententiā dando
emptori facultatē ꝓut petebaṫ in libello. In gl'
i.in fi.ſed q̄re papa nō pronūciauit contractum
nullū ex defectu ꝯſenſus capituli. So. non fuit
ad h̄ actū nec fuit hoc probatum ſed ſimpl'r in li
bello allegatuꝫ.⁊ per hoc declaratur glo. q̄ eſt
in verbo reddēda. In glo.in v̄bo qōeꝫ in fi.
ſ; q̄riṫ quid poterant petere canonici de nouo.
So.poterāt petere reſtitutōeꝫ in integꝝ p̄textu
enormis leſionis.vt in.c.ad nr̄aꝫ.de re. eccle. ñ
alie.⁊ puto ꝙ l; ꝯpetat remediū de iure cōi qñ̄
inuenit deceptio vltra dimidiā iuſti p̄cij nihilo
minꝰ poterit eccl'ia vl' minor petē reſtitutōē in in
tegꝝ.nec ob.ꝙ ſi dicaṫ ꝙ vbi ꝯpetit ordiariū re
mediū ceſſat extraordinariū.l.in cauſe. ff.de mio.
qꝛ illud procedit niſi pinguius ſuccurratur per
remediuꝫ extraordinariū iur̄ nō.in.c.ex parte.

ð.ō reſcrip.ꝛ i.c.i.de i integ.reſti.li.vi.i h̄ ąt cāu
pigur⁹ ſbuenit̄ ꝑ remediū̃ reſtitutiōis qa reſcin
deret̄ ſimpliciť ꝯct⁹. Itē ſat̄ ē ꝓbare enormē leſi
onē abſqꝫ eo ꝙ ꝓbaret̄ decep⁹ vlt̄ dimidiā iuſti
ꝑcij. Itē pñt canōici agē de dolo ſi dolus iterue
nit. Itē allegare nullitatē ex ꝺfectu forme. hos
ğ ꝛ ſiles modos agēdi recitat iſte tex.in fi. In
glo.fi.i fi.ibi ñ valet ꝯct⁹.nō bñ glo.i eo ꝙ pōit
ꝺfiam int̄ ꝯctū̃ bone fidei ꝛ ſtricti iuris.vt ſi do
lus dedit cām ꝯctui bone fidei ſit ipo iure ꝯct⁹
nullus.ſec⁹ ſi dedit cām ꝯctui ſtricti iuris.ꝛ q di
cant̄ cōtract⁹ bone fidei ꝛ ſtricti iuris ꝛ q̄re ſic
dicant̄ cū̃ in q̄libꝫ ꝯctu reqrat̄ bona fides vide
bonā glo.in.c.cū̃ venerabil̄.de excep. Sꝫ Pe.
de bel.ptica tenet ꝯtriū̃ reprobādo glo.iuri ciuil̄
q̄ tenet idē qō iſta.i.l.ij.C.de reſcin.ven.ꝛ in.l.
eleganter.ff.de dolo.dicit.n.ꝙ dolus nūq̄ꝫ an
nullat ꝯctū̃ ipſo facto ſiue ſit bone fidei ſiue ſtri
cti iuris mouet̄ iter cetera.qa exq̄ ꝯctus habet
ſbalia ſua puta ꝯſenſum ꝯbentium ꝛ ꝑciū̃ debet
tenē.l.dolū̃.C.de inuti.ſtipu.ꝛ.l.ſi qs cū̃ alit̄.ff.ð
verb.ob.nec ē verū̃ dicē ꝙ dolus h̄ cāu ipediat
ꝯſenſum.quia ſi h̄ eēt verū̃ nō valēt ꝯtract⁹ etiā
ſtricti iuris cui⁹ ꝯtriū̃ eſt expſſum in iurib⁹ pall̄.
nā dolus nō itervenit h̄ in cōtractu ſꝫ in cā ꝯct⁹
qa ſtēdit vēdere lꝫ fuerit decept⁹ in cā ꝓpt̄ quā
fuit iduct⁹ ad vēdēdū̃.ad idē allegatur.l.met⁹.
§.volenti.ff.qō me.cā.vbi tenet ꝯctus init⁹ per
metuꝫ licet veniat reſcindēdus ꝑ actionē quod
metus cauſa.vt legit̄ ꝛ nō.in.c.abbas.qō met⁹
cā. Itē hec ꝺfia ſm eum iure non ꝓbatur.ꝛ cū̃
hec opi. Pe.tranſiuit Io.an.h̄. Sꝫ Bar.in.ð
l.elegant̄ ſuſtinet glo.ꝛ mouet̄ mult̄ motiuis in
ter cetera adducit ꝙ dolus dans cām ꝯctui ma
numiſſiōis reddit illū̃ ꝯctū̃ ipſo iure nullū̃.vt in
illa.l.elegāter.ſi ğ ꝯtractum ita fauorabilē ānul
lat multofortius ꝯctū̃ minus fauorabilē. nō ob.
ð.l.metū̃.quia ibi nō fuit qs ita decept⁹ in ꝯctu
nec in cā ꝯct⁹ ſed volēs euitare metū̃ rē vēdidit
nā coacta voluntas volūtas eſt.xv.q.i.merito.
ſed in cāu noſtro dolus excluſit ꝯſenſum i cau
ſa contractus.qa agebat iſte vēdere ex illa cau
ſa q̄ erat falſa. Et ſi dicēs q̄re nō ſic ānullat ꝯtra
ctū̃ ſtricti iuris. Rndet̄ qa ꝯctus ſtricti iuris iu
dicat̄ ſtricte.ꝯtract⁹ vͦo bone fidei iudicatur ſm
maximā eq̄tatē ꝛ multa veniūt de q̄bus expſſe
nō fuit actū̃.vt nō.in.ð.c.cuꝫ venerabil̄. ꝛ hanc
opi.tene. Sed excipe cāum qñ dolus iteruenit
in ſpūalibus.nā talis dolus non ānullat actum
neqꝫ pōt excipi qñ fuit iduct⁹ ad bonū̃ qa non
pōt ꝓpe dici dolus.exēplum dolo te induxi ad
itrandū̃ religionē tenet ingreſſus ad h̄ qō legit̄
ꝛ nō.i.c.cū̃ dilectus.qō met⁹ cā. Itē vide nō.gl
ff.de ritu nup.l.a diuo.q̄ vult ēt hāc regulā falle
re in mr̄imonio.vt ſi dolo te iduxi ad mr̄imoni
um ꝯbendū̃ qō pōt eē rōne ꝑdicta fauore ſpiri
tualiū̃. Itē cape aliā limitationē lꝫ contract⁹ rōe
doli ſit nullus tñ ꝺceptus pōt ſi vult ſtare illi cō
tractui ne dolus ꝓſit doloſo.nā nullitas cauſat̄
in fauorem dolum paſſi ꝛ non iferent̄ quia iura
ſubueniūt deceptis ꝛ nō decipiētibus.c.cū̃ vni
uerſoꝝ.de reꝝ ꝑmu.qō intellige niſi cōtract⁹ ſit
a lege ꝓhibit⁹.vt in.ð.l.a diuo. vbi glo. nō.
Sꝫ opp.ꝯ tex.ex glo.ꝛ videt̄ ꝙ iſta ſnīa debuit
tenere ꝑ.l.miles.§.decē.de re iudi.vbi pꝫ ꝙ cō
tra dñm ſerui q dānum intulit poſſuꝫ agere ꝛ ꝑ
cipe petē reſtitutionem dāni ꝛ ſic poteſt dñs ſim
pliciť ꝯdēnari ſꝫ dñs hꝫ poteſtatē reſartiēdi dā
num vl̄ dādi ſuū̃ ꝓ noxa.i.ꝓ dāno.ita dicem⁹ i
ꝓpoſito lꝫ ſimpliciť petat̄ reſtitu⁹ rei vendite oꝫ
nihilomin⁹ tenē libellus ꝛ ſnīa idē lata.ſꝫ actoꝛ
hꝫ facultatē ſupplēdi iuſtū̃ ꝑciū̃ ſi vult ğ iſta ſnīa
nō debuit ꝓnūciari nulla. Sol.ꝯtriū̃ ꝓcederet et
cōcluderet ſi tenerem⁹ opi. q̄rūdā q tenuerunt
rē reſtitui ſolū̃ eē in obligatōe ꝛ ſuppletiōe iuſti
ꝑcij i facultate. ſed ꝯtriū̃ ē veꝝ vt ſatis colligitur
hic.ꝛ in.ð.l.ij.vtrūqꝫ.n.eſt in obligatione alter
natiue tñ iō non potuit alterū̃ ex alternatiuis ꝑ
ciſe peti nec ad alterū̃ fiet cōdēnatio qō eſſet pe
tere plus cauſa.vt in.c.vno.de plus peti. ſꝫ i.ð.
l.miles.reſartio dāni erat ſolū̃ in obligatiōe.tra
ditio vͦo ſerui ꝓ noxa erat in facultate iō potuit
alterū̃ preciſe petē.ꝛ hāc opi.tꝫ Io.an.hic ꝛ cōi
ter doc.noſtri. Ex quo iſertur nōbile dictum ꝙ
ēt re vendita ꝑempta pōt agi vt ſuppleat̄ iuſtuꝫ
ꝑcium quod non eſſet ſi ſuppletio precij eſſꝫ i fa
cultate ꝛ nō in obligatōe. ꝓ hoc fac̄ qa quando
duo alternatiue ſūt in obligatione vno ꝑempto
remanet aliud i obligatiōe.l.plerūqꝫ.ff.de iure
do.ꝛ.l.ſtichum.ff.de vbo.ob. Et ex hoc poſſet
ſequi vnū̃ ſatis abſurdū̃ ꝙ ſi res vēdita adhuc
exiſtens penes venditorē periret cāu cū̃ pereat
emptori ꝛ nō vēditori iux̄ ea q̄ habentur in.l.ne
ceſſarie.ff.de peri.ꝛ commo.rei ven.qō pōt agi
ad ſupplemētū̃ iuſti ꝑcij exq̄ vtrūqꝫ eſt in obli
gatione alternatiue qō bene nō.

Peruenit

Si vir hēat alia bona vnde vxoꝛ poſſit ſibi conſulere ꝛ conſentiēte vxo
re rē ꝓpter nuptias donatam vxori vendiderit
emptorē q ſpacio.xxx.ānoꝝ rē poſſedit non po
teſt vxoꝛ inquietare ſuꝑ ea maxie ſi ꝑcium fuit
ꝯuerſum i cōmunē vſum viri ꝛ vxoris.h.ð.ſecū̃
dum itellectū̃ quē.j.tenebo.ꝛ eſt cāus nōbilis li
mitās ius ciuile. ſꝫ ſm Io.an.nō opoꝛꝫ adijcē
maxie ſꝫ oīa illa tria neceſſario requiruntur. cōis
diuiſio.zᵃ ibi qa igit̄. Nota primo ꝙ res do
nata vxori a viro ꝓpter nuptias non poteſt alie
nari per maritum etiam conſentiente vxore.vt i
auē.ſine a me.C.ad vell̄.niſi duobus interueni
entibus.primo ꝙ vxoꝛ conſentiat poſt biēnium
ſecunda vice. Item ꝙ tñ ſit in viri facultatibus
vt indēnitati vxoris poſſit conſul. ꝛ requirit̄ vt
facultas ſit i bonis mariti nō ſolū̃ tpe ꝯctus vt q
dā dixerūt ſꝫ ēt tēpore q̄ vxoꝛ agit ſeu agē pōt.
vt nō.in.ð.auē.ſine a me.ꝛ hic cōmuniter ꝑ doc
to.allē.non eēt ſufficienter cōſultum vxori.ꝛ h̄
fuit dubitādi rō.quia nō interuenit z⁹ cōſenſus

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

hic poſt biēniū. ⁊ iō eſt difficile videre rōez deci
dēdi in ꝯriū de q̄ dicef cū glo. ¶ Nō 2°. ibi in ti.
iuſto ꝙ in ꝑſcriptōe. xx. annoꝝ. allegaf titulus.
⁊ dicit Hoſ. h̄ nō eſſe neceſſariū de iure ciuili. vt
C. de ꝑſcrip. xxx. vel xl. annoꝝ. q̄ſi ꝑ totū. ſ; qꝛ
cā erat h̄ in foro eccliaſtico. iō h̄ fuit allegat⁹ titu
lus. h̄ rō n̄ ē indiſtincte vera. qꝛ etiā de iure cano
nico nō regrif titul⁹ niſi qn̄ ꝑſcriptio eſt ꝯ̄ ius. vt
in. c. i. de ꝑſcrip. li. vi. q̄ caſu puto idē eſſe de iur
ciuili. nā poſſeſſio ꝯ̄ ius ꝓ̄ſumif eſſe iniuſta. ⁊ poſ
ſeſſor ꝓ̄ſumif in mala fide. l. quēadmodū. C. de
agri. ⁊ cen. li. xi. ⁊ ſic nō h; locū ꝑſcriptio. x. an-
noꝝ. nec eſt aliq̄ dr̄ia in ꝑſcriptōe. inter ius ca-
nonicū ⁊ ciuile niſi in ꝑſcriptōe cū mala fide. q̄
nō currit ſm canonicū. ⁊ in h̄ ſtaf iuri canonico
c. fi. de ꝑſcrip. ¶ In glo. h̄ glo. facit fortif ꝯ̄ tex.
videf ꝙ ea q̄ allegant in tex. ꝓ pte emptricꝭ. nō
hn̄t excludere vxorē. nō eni obſtat pͥma allega-
tio ꝙ vxor ꝯſenſerit alienatōi. qꝛ talis ꝯſenſus n̄
ꝓdeſt vt eſt tex. in auc. ſiue a me. C. ad vell. ⁊ a
peri ti⁹ in corpe vn̄ ſumif. in auc. vt imobilia an̄
nup. dona. colla. v. niſi poſt biēniū a tpe pͥmi cō
ſenſus iteꝝ mulier ꝯſentiat. ⁊ ſit tn̄ in bōis viri
vnde poſſit vxori cōſuli loco illi⁹ rei alienate. ſ;
h̄ nō apparet 2ᵐ ꝯſenſu; interueniſſe. 3ᵃ allegatio
nō ꝓdeſt videl; ꝙ fluxerat tp̄s. xxx. annoꝝ. qꝛ
ꝯſtāte mr̄ionio nō currit ꝑſcriptio in reb⁹ dotali
bus. cū mulier agere nō poſſit niſi poſt ꝯſolutum
mr̄ioniū vel poſtq̄; incipit vir male vti reb⁹ ſuiſ
l. in reb⁹. C. de iur do. 3ᵃ allegatio ꝙ i ꝯmunes
vſus fuerit ꝑciū ꝯuerſu; nō ꝯcludit ſaltim ꝓ ea
pte q̄ fuit verſa in vtilitatē mariti. cū etiā nō ſuf-
ficiāt iſte allegatōes ſepate nō debēt ſufficer ſil
vnite. qꝛ ex ſepatis ⁊ diuerſis ſpēbus nō cōclu-
dūt. ſicut dicim⁹ in ſili. ꝙ ꝓbatōes min⁹ potētes
q̄ ſunt diuerſi ſpēi nō ꝯiūgunf ad faciēdū vnam
ꝓbatōez plenā. vt nō. in. c. fi. de iur iur. ⁊ dixi in
c. cū cām. de ꝓba. ⁊ ꝑ Bar. in. l. admonēdi. ff. d
iur in. hinc dicim⁹ ꝙ duo impfecta nō faciūt vnū
pfectū. xxiij. di. q̄rūdā. Glo. ponit duas ſo. ⁊ ꝑ
ꝯ̄ñs duas lec. ad tex. pͥma ꝙ vxor nō debebat h̄
lucrari donatōez ꝓpter nuptias ſ; erat locus di
ſpoſitōi iuris cōis vt ſoluto mr̄ionio donatio re
diret ad heredes mariti. ſicut ⁊ dos ad hēdes
vxoris. c. i. ⁊. ij. de dote poſt diuor. reſti. ⁊ ſic nō
intererat mulieris nūc agere ꝓ re donata ꝓpter
nuptias. h̄ ſo. nō habet ſcrupulū. ſ; nō cōuenit
lr̄e fruſtra eni allegarent rationes h̄ poſite. S;
abbas cui placet h̄ lec. nōt ex tex. iudicem poſſe
moueri ad decidendū ex rōe nō allegata ꝑ ptez
q̄ſi velit dicere ꝙ papa nō fuit mot⁹ pͥncipaliter
propf allegatōez de q̄ in tex. ſed ꝓpt rōem quaz
dixi. Nō h̄ dictū ⁊ l; ſit verū in ſe nō tn̄ iudicio
meo ꝯgruit lr̄e in eo ꝙ papa in decidēdo habu-
it reſpectū ad ꝯtenta in tex. vt p; ibi ſi vera ſunt
q̄ premiſim⁹. ¶ 2ᵃ ſo. glo. eſt ꝙ vxor ex ſpeciali
pacto debeat lucrari donatōem ⁊ ponderaf cur
ſus tanti tpis nō ad preſcriptōem cōplendaz ſ;
ad pſumendū ꝯſenſu; mulieris 2°. interueniſſe

poſt biēniū ex mora tanti tpis. ⁊ h̄ dictū qd̄ cōi
ter nō ſolet reprobari eſt valde ſingulare ⁊ miro
mō limitat ꝑalleg. auc. ſiue a me. ⁊ facit gn̄aliter
vt ex curſu magni tpis ꝓ̄ſumatur ſolēnitas ex-
trinſeca ⁊ in h̄ eſt ſemꝑ menti tenenda hec glo.
¶ S; circa hāc ſolutōez multū dubio vltra ali-
os cū eni ꝯſtānte mr̄ionio nō poſſit agere muli
er. vt. ſ. dixi ⁊. j. clarius ⁊ ſic ꝯ̄dictio ſua nō pro
deſt. ꝗ patiētia nō operaf tacitū ꝯſenſu;. nā ei⁹
eſt nolle cui⁹ eſt velle. ſed vxor ꝯſtante mr̄ionio
nō pōt ꝯ̄dicere qꝛ nō pōt agere ꝗ tacendo non
videf acqeſcere. Hoſti. h̄ nitif ꝓbare ꝙ q̄libet ra
tio hic alle. de per ſe ſufficiat. ſed ꝓcedat cū ſup
pletōe ⁊ diuinatōne ⁊ extorſione lr̄e. ideo dicta
ſua cōiter in h̄ nō recipiūtur. Jo. an. forte habē
do reſpectū ad tex. pcalle. ibi ſi vera ſunt ⁊c. di
cit poſſe dici ꝙ iſte tex. ponit caſu; ſpēalē cōcur
rētibus oībus iſtis tribus de qbus in tex. ſimile
qd̄ nō ſm eū. ſ. de offi. dele. c. ꝯſultatōibus. ⁊ ſic
auc. ſiue a me. reciperet hāc nouā limitationem
iſtis tribus ꝯcurrentib⁹. ſed certe hoc dictū non
placet qꝛ papa nō intendit h̄ inducē ius nouum
qd̄ p; ex eo qꝛ rn̄dit ad ꝯſultatōez. vt nō. in glo.
c. ꝯſultatōi. de tēpo. ordi. ⁊ in. c. ex tua. de ſi. pſb.
nec inter laicos ad diminutōem iuris mulieris
papa de facili induxiſſet ius nouum. dn̄s An. h̄
dicit ꝙ curſus tanti tpis pōt h̄ ponderari dupli-
citer. pͥ ad preſumendū ſm ꝯſenſu; vt dicit glo.
2° ad cōplendum preſcriptōem. l; eni ꝑſcriptio
ſm eū nō currat in rebus dotalibus cōſtāte ma
trimonio. ſecus in reb⁹ donatis ꝓpter nuptias
qꝛ illaꝝ reꝝ eſt ꝯſtāte mr̄ionio vxor ē dn̄a. ⁊ ſi h̄
dcm eēt verū putarez valde ſingulare. ſ; nō cre
do ꝙ ꝓcedat. ¶ Sed ꝯ̄ hanc rationem facit pͥ.
qꝛ preſcriptio ſaltem de iure canonico ſm ꝙ hic
tractabaf iſta cā nō currit cū mala fide. c. fi. de ꝑ
ſcrip. ſed iſta emptrix ſciebat iſtam domum eſſe
donatam vxori propter nuptias. qd̄ p; ex eo qꝛ
allegabat mulierē conſenſiſſe. ergo non poterat
preſcriptio procedere cū eſſet ꝯ̄ ius cū nō interue
niſſet ſcd̄s ꝯſenſus mulieris ⁊ q ꝯ̄ iura mercaf
bonā fidē nō ꝓ̄ſumif hr̄e vt in r̄la q ꝯ̄. lib. vi.
¶ Itē ꝯ̄ dcm dn̄i An. reperio glo. nō. ad lr̄am in
auc. vt immobilia. an̄ nup. dona. ꝯ̄cte. colla. v. in
v. in rē. q̄ apte vult ꝙ etiā ſup reb⁹ donatis ꝓpt
nuptias nō agit mulier niſi ſoluto mr̄imonio vl
a tpe q̄ maritus incipit vergere ad inopiā. ſicut
dicim⁹ in rebus dotabilib⁹. ⁊ q̄;q̄; illa glo. apto
iure nō ꝓbaf. Ego tn̄ ꝓbo per rōem donatio q̄
fit vxori a viro nō operatur vt vxor ea re ſibi do
nata debeat vti frui quēadmodum maritus vti
tur re dotali: nam ex contrario maritus non h;
ꝑuilegiū in fructib⁹ rei dotalis lucrādis propter
onera mr̄imonij. qꝛ vxor hēret tātūdē de boniſ
mariti cū fiat cōiter donatio in tanta quātitate
quāta eſt dos. ita dicit glo. ſing. in auc. de non
eligend. ſecundo nub. in verbo percepit. quam
ſemper nota. quia credo ꝙ non ſit textus qui h̄
dicat. operatur ergo illa donatio principaliter

vt cautius ſit ꝯſultū vxori ſup reb⁹ dotalib⁹. nā
lꝫ oia bona mariti ſint tacite obligata vxōi ꝓ do
te. iſta tñ ſic donata ſpēali⁹ ꝛ ſtricti⁹. vñ i aliena-
tiōe alteri⁹ rei mariti ſuffiċ vnic⁹ ꝯſenſus mulie
ris. l. ēt. C. ad vell. ſꝫ i iſtis reb⁹ donaṫ regritur
x⁹ ꝯſenſus mulieꝛ poſt bieniū. vt i. d. auē. ſiue a
me. cū ḡ ꝯſtāte mr̄imonio vxoꝛ n̄ poſſit vti ꝛ frui
reb⁹ ſic donaṫ ḡ nec ꝓ ill' agē pōt ſiċ nec ꝓ reb⁹
dotalib⁹. cū ḡ iudicent i h̄ a pari res donate ꝓpt
nuptias ꝛ res dotales debem⁹ diċē ꝑſcriptiōꝫ n̄
currē ꝯſtāte mr̄imonio pariṫ in vtriſqꝫ qḋ ē ap
te ꝯ dcm do. An. ꝛ pondera. qa glo. iſta h̄ ſentit
dū diċ ꝑſcriptōeꝫ nō ꝓdeſſe ꝯſtāte mr̄imōio. ex
qb⁹ oib⁹ videṫ ꝙ itellect⁹ h⁹. c. ſit difficillim⁹ ꝓ-
pṫ iura ꝯria. ſꝫ ꝓ nūc poſſum⁹ diċē ꝙ p̄ſumaṫ ta
cit⁹ ꝯſenſus ex curſu tāti tēporis n̄ ſolū ꝯſtante
mr̄imonio ſꝫ eo diſſoluto qḋ tñ in vitate ex toto
n̄ ꝓcedit. qa lr̄a apte diċ ꝙ illud tēp⁹. xxx. anno
rū fluxerat ꝯſtāte mr̄imonio. ſꝫ p̄ma lec. glo. poſ
ſet teneri abſqꝫ ſcrupulo ꝛ cogita. qa 2ª lec. glo
nō pōt ex alio ſuſtineri. nā tex. i auē. vt imobilia
ꝑall'. regrit 2ᵐ ꝯſenſū poſt bieniū vt mulier ite-
rum potuerit mature cogitare ꝛ ſic cautioꝛ vēire
ad 2ᵐ ꝯſenſum. q̄ gdē rō oino ceſſat muliere ta-
cente. Itē vbi agiṫ de re oneroſa tacens nō ha-
betur ꝓ ꝯſentiente imo ꝓ ꝯdicente. l. filiuſſa. §.
iuitus. ff. de ꝓcura. ꝛ nō. ꝑ Inno. i c. i geneſi. d
elec. ꝑ glo. in regula is qui tacet. li. vi.

Ad noſtram Fictus
ēptoꝛ q
ver⁹ ē creditoꝛ cogiṫ reſtituē rē i vita-
te p̄gratā ſꝫ ficte vēditā ſi ſatiſfactū ē ſibi d ſorte
fructib⁹ ꝯputaṫ; ita coīṫ ſūmaṫ. ſꝫ h̄ ſūmatio ē de
idubio iō ſūmo iux̄ lr̄am nōbili⁹ ſic. Si i vēditi-
one apponiṫ pactū de recupanda re poſt certuꝫ
tēp⁹ modico ꝯſtituto ꝑcio p̄ſumiṫ pign⁹ ꝛ n̄ ven
ditio. ꝛ ē caſus ſingularis. p̄ma ps narrat factū.
2ª dat iudicē. ibi qa igiṫ. Nō primo ibi ne ꝑ
canonem. iūcto fi. ibi ꝑ penā i lateranēſi cōcilio
ꝛc. ꝙ ꝯſtitutio penalis hꝫ locū nō ſolū ꝯ directe
veniētē ꝯ iuris diſpoſitionē ſꝫ ēt ꝯtra ficte ꝛ idi-
recte venientē. vñ pena ſtatuta ꝯ vſurarios ꝓce
dit ꝯ fictos emptoꝛes q i vitate ſūt vſurarij. facit
l. non dubiū. C. de legi. ꝛ regl'a fi. de re. iu. li. vi.
vbi dr̄ ꝙ is cōmittit i legē q vba legis ap̄lectenſ
ꝯ legis nitiṫ volūtatē. Et ex h̄ ꝛ mult' alijs ꝯſului
p̄ridie in nōbili articulo ꝛ nono an teſtm̄ iſtoꝝ
q vēdūt rem carius ꝓpter ſolutionē ꝑcij dilatā
ſit ipſo iure nullū per diſpoſitionē. c. q̄ꝫ q̄ꝫ. d vſu
li. vi. p̄ſupponēdo ꝙ h̄ ſit publicū ꝛ indubita-
tū. vtputa qa eaſdē merces precio icontinēti ſo
luto vendit ꝓ certo ꝑcio. ſed cū vēdiṫ ad credē
tiam eaſdem merces vēdit pro maioꝛi ꝑcio ꝛ cō
ſului ꝙ teſtamentum eſſet nullū. quia tales ſunt
vſurarij. vt eſt tex. in. c. nauiganti. de vſuris. et
publici ſunt ex quo hoc publice exercēt vt patet
i libꝛis eoꝛūdem quod bñ nō. Nō 2ᵒ ar. opti
mū ꝙ pactū de retro vēdēdo cū modicitate ꝑcij
faciūt p̄ſumi ꝯctum feneratitiū. iſte tamen tex.

ex toto h̄ nō ꝓbat ſꝫ optime facit in ar. infra ta
mē dicā latius an h̄ ſit verū. Nō ꝙ iſtrumen
tū nō iudicaṫ ab eo qḋ eſt ſcriptuꝫ ſꝫ ab eo qḋ ē
actū iter ꝑtes. nā plus valꝫ qḋ in vitate agiṫ q̄ꝫ
qḋ diſſimulate ſcribiṫ. C. plus valē qḋ agitur ꝑ
totuꝫ. ꝛ. j. qui. fi. ſint legi. per tuas. ꝛ vide d hoc
ꝯctu ſimulato glo. ſingu. in. l. iij. C. plus valē qḋ
agitur. q̄ dicit ꝙ nō firmatur iuramēto nec obli
gat iurantē ad obſuationem qa ſimulate videṫ
appoſitum. Ultimo nota ꝙ heres debitoꝛis
pōt allegare ꝯctū factū ꝑ defunctū eē feneratitiū
ꝛ ꝓbare ꝑ p̄ſumptiōes licet defunctus tacuerit
in vita. Et nō ꝙ dr̄ patē id de quo ꝯſtat ꝑ p̄ſūpti
ones. ꝓ hoc ho. tex. in. l. lꝫ. ff. de lega. i. vbi dicit
ꝙ poteſt dici euidēs ꝛ faċ ad ſtatuta. In glo
in vbo patet ibi p̄ſumiṫ. nō ex hac glo. iūcto tex
ꝙ vſurarius ꝯuinciṫ ꝑ ſolas p̄ſumptiōes vrgen
tes. ꝛ vide ad idem bonū tex. in. c. cū in dioceſi.
j. de vſuris. ſꝫ ex glo. hac ꝛ ſe. non colligitur cla
re ex qbus papa colligit hic p̄ſumptionem ꝯtra
illum contractum in foꝛma emptiōis ſcriptum.
ꝛ doc. hic ſparſim ꝛ vario modo loquūtur ꝛ ali-
quid ponitur in. c. illo vos. j. de pigno. ꝛ qa mā
q̄tidiana ē expediā itellectū h⁹. c. ꝛ. c. illo vos ꝛ
q̄rūdam alioꝝ iurium enumerando qnqꝫ caſus.
Primus caſus eſt cū venditio fit iuſto ꝑcio
ꝛ ſolum apponitur pactum de retro uendēdo q̄
caſu dic contractum non p̄ſumi vſurarium nec
pignoꝛatitiuꝫ ꝛ emptoꝛ lucratur fructus donec
retro vendatur nec computabitur in reſtitutiōe
fructus in ſoꝛtē. vt eſt tex. in. l. ij. C. de pac. iter
emp. ꝛ ven. ꝛ ꝙ procedat illa lex de iure canoni
co apte vult iſta glo. ꝛ clarius archidi. xiiij. q. iij
in. c. pleriqꝫ. ꝛ facit iſte tex. qui non ſolum pōde
rat pactum de retro uēdēdo ſed ꝙ non licebat
recupare q̄ncūqꝫ. Itē hic interuenerat modici-
tas ꝑcij vt. j. clarius dicā. illud ergo ſolū nō ſuf-
ficit ad p̄ſumendum contractum feneratitiuꝫ. ſꝫ
ſi ꝯhentes aliud egerit tenētur de eo ſatiſfacere
Scḋs caſus magis dubitabilis eſt q̄n inter-
uenit pactum de retro uēdendo ꝓ modico ꝑcio
nūqd ex iſtis duob⁹ debet p̄ſumi contractus fe
neratitius ꝛ iſte caſus eſt magis dubitabiṫ. Dy
p⁹ Ja. de are. in. l. iij. C. plus valere quod agiṫ.
tꝫ ꝙ nō ēt ſi ꝯcurrat tertiū ꝙ emptoꝛ ſit vſurari
us ꝛ nitiṫ reſpondē ad iſtū. c. ꝛ. c. illo vos. ſꝫ reſ
ponſum nō placꝫ Jo. an. i. d. c. illo vos. nec aliṫ
declarat. ſꝫ iſta glo. iūcta glo. ſe. videṫ velle ꝙ h̄
duo ſufficiāt. ꝛ aptius tꝫ glo. quā ſemꝑ nō. in. c.
ꝯq̄ſtus. de vſuris. ꝛ archidi. i. d. c. pleriqꝫ. ſentit
do. An. i. d. c. illo vos. h̄ tñ expſſe nō ꝓbaṫ iure.
qa in hoc. c. fuit p̄ſumptio magis vꝛgens. qa
fuit appoſitum pactum de retro uēdēdo a ſeptē
nio vſqꝫ ad nouēnium ꝛ ſic non licebat recupa-
re rē vēditā q̄ncunqꝫ ſed volebat interim lucra
ri fructus cā vſure. dictū tñ in ſe videtur verū. ꝛ
nō. qa ex modicitate precij p̄ſumitur qualitas
contractus. vt eſt glo. nō. in. l. i. ff. de ſupficieb⁹.
ꝛ per Bar. in. l. coteꝫ. §. q maxima. de publica.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

⁊ facit tex. in. l. cū bi. §. modus. ff. de trāſac. nā
nemo p̄ſumit iactare ſuū. c. ſup h̄ de renū. ⁊ in. l.
cū de idebito. ff. de ꝓb. puto tñ ꝙ nō ſufficiat q̄li
iniuſticia p̄cij. ſꝫ oꝫ eē p̄ciū valde tenue reſpectu
valoris rei duplici reſpectu. p̄ q2 ꝯbentes ſolent
ſe decipe in p̄cio. 2°. q2 res min⁹ valet ꝑpter illō
onus vēdendi in venditōe appoſitū. ar. in. l. fun
di ꝑtē. ff. de ꝯben. emp. ⁊ maxīe h̄ ꝓcederet ſi
emptor eſſet vſurarius ⁊ nō hūc caſuꝫ. q2 q̄tidie
accidit ⁊ habes nōbiles auctoritates. ❡ Terti⁹
caſus eſt qñ fit pactū de retro vēdēdo certo ter-
mino elapſo ꝓ modico p̄cio. ⁊ talis ꝯtus p̄ſu-
mit feneratiti⁹. ⁊ iſte eſt ꝓpe caſus h⁹. c. nā pre-
ſumptio eſt ꝙ interim voluerit emptor lucrari
fruct⁹. ❡ Quart⁹ caſus qñ fuit appoſitū pactuꝫ
de retro vēdēdo in cariori p̄cio ⁊ ꝙ fruct⁹ cōpu
tarent̄ in ſortē. ⁊ ille ꝯtus p̄ſumit̄ feneratiti⁹. ⁊
iſte eſt ꝓprie caſus. c. illo nos. ⁊ orit̄ h̄ p̄ſumptio
ex pacto appoſito ꝯ nām ꝯct⁹. nā ſi erat vera vē
ditio debebat emptor lucrari fruct⁹. illud enim
pactū ꝯgruit magis natura ꝯct⁹ pignoratitij. ⁊ il
lud qō voluit vltra p̄mū p̄ciū p̄ſumit̄ extortum
cā vſure. ❡ Quint⁹ ⁊ vltim⁹ caſus eſt qñ qs pe
tebat mutuū offerēdo reꝫ ſuaꝫ hypothecā ⁊ a-
lit̄ dic̄ nolo mutuare ſꝫ emere. ⁊ ſic ſecut⁹ fuit cō
tractus emptionis. quo caſu dicit Hoſti. ꝙ ex h̄
ſolo noſtri vſurarij moderni cōuincunt̄. Sꝫ vr̄
velle Hoſti. ex illis v̄bis ꝙ oꝫ ꝙ emptor ſit vſu-
rari⁹. al's aūt ego nō video vt illa p̄ma reqſitio
ꝑ ſe ſufficiat. naꝫ ſepe quis vellet recipere mutu
um ⁊ non reperit mutuantē. ſed facilius reperit
emptorem rei quā vult obligare. ſꝫ poſſet ꝓce-
dere illud dictū qñ venditio fuit ſecuta ꝓ illa pe
cunia. quā petebat mutuo. nam tūc modicitas
precij cū p̄ſumpta volūtate que colligit̄ ex p̄ma
reqſitōe preſumitur ꝙ cōtractus ſit vere pigno
raticius qō in dubio procederet qñ cuꝫ hoc fuit
appoſitū pactū de retro vendendo ⁊ ꝑ h̄ habes
multa iura declarata ⁊ rēſionē ad ꝯria formata
in ſequenti glo. nā ſola modicitas p̄cij nō eſt ſuf
ficiens. ar. do. li. ſed oportet ꝙ cōcurrāt alie pre-
ſumptiones de quibus. ꝫ.

Cum cauſa. Sūma vt in. c. cuꝫ di lecti. ꝫ. e. ⁊ eſt ꝑs. c. cū cā. ꝫ. de teſti.
Nō p̄ caſum in q̄ ꝓcedit libellus incertus ⁊ alt̄
natiuus. nā ſufficit in libello ꝓponere ꝙ res va-
lebat lōge plus. ⁊ ꝙ vēditor fuit decept⁹ vltra di
midiā iuſti p̄cij. nec eſt opus aliter detmiare de
ceptōem ⁊ ſatis eſt cōcludere alternatiue vt pe-
to rem reſtitui vel iuſtū preciū ſuppleri ⁊ h̄ ideo
q2 incertitudo nō reddit rem dubiā. ſꝫ habet̄ ꝓ
certo in caſu iſto al's aūt reglarit̄ nō ꝓcedit libel
lus altnatiuus vt nō. in. c. cōſtitut⁹. de in integ.
reſti. ⁊ de libello formādo in hac mā ⁊ de mō ꝓ-
bādi certū valorē rei vide ꝑ Bar. in. l. ij. ff. de re
ſcin. ven. ⁊ qō nō. in. c. cū cām. ꝑ alle. ❡ 2°. nō ꝙ
ſufficit q̄ꝫtūcūqꝫ modica deceptio vltra dimidiā
iuſti p̄cij ad h̄ vt contractus veniat emendādus
quare aūt requiratur deceptio vltra dimidiam
dic ꝙ ex eo q2 vbi vicium eſt potentius q̄ꝫ ratio
fauens ꝯtui actus denominat̄ a potentiori ar.
in. l. querit̄. ff. de ſta. ho. vnde cōtractus iſte vr̄
vicioſus extante deceptōe. ſed vbi rō fauens cō
tractui eſt potentior q2 preciū eſt maius q̄ꝫ dece
ptio vel ſaltim equales. tūc cōtractus ſuſtinet̄.
Sꝫ oppo. ꝯ tex. nā quiſqꝫ preſumit̄ ſcire valorē
ſue rei. l. ſi qs. C. de contrahen. empt. ḡ venden
do pro minori p̄cio videt̄ voluiſſe donare id qō
erat plus. ar. in. l. cāpanus. ff. de ope. li. ⁊ in. c. ſi.
ȷ. de ſolu. ḡ talis ꝯtus nō debet reſcindi p̄textu
deceptionis per tex. l. cū donationis. ff. de ꝯbē.
empt. vbi dicit̄ ꝙ ſi donatōis cā quis vendidit
pro modico precio non auditur volens venire
cōtra volūtatē. So. conclude vt colligitur ⁊ nō
in. d. l. ij. ⁊ l. ſi quis cū aliter. de v̄. ob. per Bar.
Aut vero quis ſciebat valorē rei. ⁊ vendidit ꝓ
minori p̄cio ⁊ nō audit̄ volēs ꝯtrauenire. Aut
ignorabat vel ſumus in dubio ⁊ auditur eo ipſo
ꝙ eſt deceptus vltra dimidiā. nec ob. ꝙ ius pre
ſumat eū ſcire. q2 illa preſumptio ꝙ quis nō pre
ſumit̄ iactare ſuū. ⁊ ꝙ in dubio nō eſt preſumen
dū donatio cōfundit illā primā preſumptōeꝫ. ⁊
p̄ſumitur ꝙ ignoranter fecit. nam fortior p̄ſum
ptio elidit min⁹ fortē. vt in. c. lr̄as. de p̄ſump. ⁊
lꝫ iſte vēditor fuit in cl̄pa ignorādo p̄ciū rei ſue
emptor tñ ita enormiter eū decipiēdo p̄ſumit̄ in
dolo fuiſſe vel ſaltim infuenit dolus re ipſa ⁊ do
lus ex propoſito ⁊ re ipſa in h̄ equiparant̄ vt in
d. l. ſi quis cū aliter. dolus aūt prepoderat culpe
ff. ad. l. acquil. l. item ſi obſtetrix. ſed ſi venditor
dixiſſet in contractu ſe donare qō plus valebat
tūc videt̄ ꝙ nō poſſet ꝯuenire per. d. l. cū dona-
tōis. qō tñ nō plꝫ. Bar. in. d. l. ij. ⁊ l. ſi qs cū alit̄
arbitratur tñ ꝙ illa verba generalia debēt reſtri
gi ad modicam q̄ꝫtitatē per. l. hec adiectio. ff. de
ver. ob. niſi fiat mentio ꝙ donabat qō plus vale
bat ſiue in parua ſiue in magna quātitate ⁊c̄. qō
ſatꝫ placet. ⁊ ex h̄ ſume cautelā in venditione ſiē
da vt venditor adijciat illa verba in fi. ꝯct⁹. ſ. do
no. quod eſt plus ſiue ſit magnū ſiue paꝝ. ❡ 2°.
op. ⁊ videt̄ ſufficē minor deceptio citra dimidiā
iuſti p̄cij. ar. in. l. ſi libert⁹. ff. de ope. lib. nā ſi ar-
bitratō q̄ ē ꝯpoſitor int̄ ꝑtes ledit nimiū aliā ꝑtē
pōt peti r̄ductō ad arbitriū bōi viri. vt i. c. venient̄
⁊. c. qntauallis. ꝯ iuſiu. ⁊ in. l. ſi ſocietatē. §. arbi
troꝝ. ff. pro ſocio. So. lex illa loquit̄ in deceptio
ne quā quis paſſus eſt ꝑ impudētiā alteri⁹. ſed
h̄ qñ ꝑ ipudētiā ſuā. iō min⁹ ē iſti ſbuenietiā. ſꝫ
Bar. ſb dubio forte in. d. §. arbitroꝝ. dicit ꝙ ſi ꝓ
curator hēbat ḡnale mādatū ad vēdēdū. ⁊ fuit
decept⁹ in ſeptia ꝑte tot⁹. audiet̄ dñs volēs ꝯue
nire. ſi ꝓcurator nō eſt ſoluendo. ⁊ eſſet ſingula
re dictum. ſi contineret in ſe veritatem. Sed du
bito an ſit veꝝ nam ꝓcurator repñtat ꝑſonā dñi
imputādū eſt dño ſi tlēꝫ negligētē elegit. ⁊ ꝓ h̄
hon⁹ tex. in. l. cū mādato. in fi. ff. de mīo. nā ibi ē
ſpēale in miori vt audiat̄ per bñficiū reſtitutōis

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ĩ integrũ ꝓpt̃ negligẽtiã ꝓcuratõis ſi ꝓcurator
nõ ẽ ſoluẽdo ꝗ̃ ſecus ĩ maiõi. aliud aũt ẽ ĩ arbitto
re. nã ille eligit̃ tanq̃ꝫ bon⁹ vir idõ ſi fac̃ ꝯtrũ põt
peti reductio ad arbitriũ boni viri. ⁊ vide aliaꝫ
ſingularẽ limitationẽ Bar. in. l. i. C. ꝺ̃ p̃diis cu
ria. li. x. vbi dic̃ ꝙ ſi in ꝯctu iteruenit decretũ iu
dicis ñ audit̃ ps p̃textu leſiõis q̃ſi decretũ iudi
cis excludat oẽm p̃ſũptionẽ fraudis. ſꝫ ñ puto h̃
verũ. qa lꝫ ſit p̃ſũptio ꝙ ñ iteruenit ꝺcep⁹ nõ tñ
eſt ſufficiẽs ad repellẽdũ ꝓbationẽ ĩ ꝯtrũ. nã vi
demus ĩ mĩore q̃ vẽdit cũ decreto iudicis ⁊ au
ctoritate tutoris ꝙ auditur petẽs bñficiũ reſtitu
tiõis. vt in. l. i. ⁊. ij. ⁊. l. magis puto. §. pe. ff. ꝺ̃ re.
eoꝝ. ad idẽ. c. i. de re. eccle. non alie. li. vi. ¶ In
glo. i. ⁊ tene opi. glo. nã ſ̃m aliã opi. nõ eẽt repe
rire caſum deceptiõis ĩ vẽditore. nã ſi res valet
decẽ oportet ꝙ daret̃ ꝓ nihilo vel ꝓ minus qð
nõ eẽt poſſibile. nã emptio eſſet ſine p̃cio. iſtitu.
eo. §. p̃cium. ¶ In glo. fi. ibi ſecus eſt ĩ trãſacti
one. ⁊ h̃ tenẽt Ein. Tan. ⁊ Jo. ⁊ aliqui legiſte ĩ
l. lutius. ff. ad trebel. ſꝫ gl. hic ⁊ Bar. in. l. ij. p̃al.
⁊ i. l. ſi quis cũ alit̃ tenẽt ꝯtrium. dicũt tamẽ ꝙ in
ꝯſiderãda deceptiõe vltra dimidiã inſti p̃cij nõ
debem⁹ ꝯſiderare verũ valorẽ rei petite ſicut fit
in alijs ꝯctib⁹ ſꝫ dubiũ euẽtũ litis. ita reſpondẽt
ad. l. lutius. Bar. tñ ĩ. d. l. ij. ſecut⁹ fuit hãc opi.
glo. dicẽs ꝙ in actu liberatorio vt eſt tranſactio
nõ habet locũ remediũ huius. c. ⁊. l. ij. ar. in. l. ſi
inter. ff. de pac. Itẽ quia non dicitur leſus is q̃
remittit contractum incertum in conditõis euẽ
tum. nã forte iſte ſuccubuiſſet. ſed mihi plus pla
cet prima opi. nã ſatis eſt hunc eſſe deceptuꝫ vlt̃
dimidiã habito reſpectu ad dubiũ euẽtum litis
Itẽ is qui eſt ita enormiter decept⁹ ñ videt̃ ha
buiſſe animũ deliberãdi. ar. i. l. tres fratres. ff. ꝺ̃
pac. Itẽ ex p̃te rei ꝯuẽti ñ ꝓcedẽt opi. Bar. qa
re⁹ ꝺcept⁹ nõ liberat actorẽ ſꝫ ab eo liberat̃. Sꝫ
ẽ dubiũ an hẽat locũ diſpoſitio h⁹. c. ĩ alijs ꝯcti
b⁹. Jo. an. ĩ. c. cũ dilecti. ꝺ̃. eo. fac̃ ſolũ ibi mẽtio
nem de ꝑmutatiõe ⁊ de locatiõe. ⁊ dic̃ ꝙ ideꝫ eſt
in eis qa nõ multũ diſtãt a venditiõe. ſꝫ Bal. ⁊
Bar. in. l. ij. tenẽt gñaliter idẽ eſſe in oĩb⁹ alijs
ꝯctib⁹ bone fidei. nã verbum vẽditio largo mõ
ſumẽdo comprehendit omnem ꝯctum per quẽ
transfertur dñium. l. ſtatulib. ff. de ſta. li. ideꝫ di
cunt eſſe in ꝯctu emphiteotico. ⁊ vide ibi quid ĩ
ꝯctibus ſtricti iuris. ¶ In ea. glo. ibi agat̃ ꝯdi
tione ex eo ꝯctu. ⁊ hãc opi. 2^ã^m ſequitur glo. in
d. l. ij. C. de reſcin. ven. ⁊ ſequit̃ Bal. ⁊ Bar. te
nẽdo primã opi. ꝙ agat̃ officio iudicis non pro
cedit dictum glo. vt debeat agi. ĩ. quadrienniuꝫ
quia illud tempus cõpetit dũtaxat cũ petit̃ reſti
tutio in integrũ. ⁊ ſic ꝑ officio extraordinario.
ſed ſecus eſt q̃ñ iploratur officiũ loco actionis.
nã cũ habeãt viã paratã a iure cõi durat tãto tẽ
pore ſicͭ actio ꝑſonalis in cui⁹ loco ſuccedit ⁊ ſic
durabit p. xxx. ãnos. ad h̃. l. ſicut. C. de p̃ſcript̃.
xxx. an. facit quod nõ. in. c. ij. de offi. iudi. ſiue q̃
competat officiũ iudicis ſiue conditio ex lege ſi

ue actio ex eo contractu poterit agere deceptus
vſq; ad. xxx. annos. Et nõ bene referendo glo.
ad tex. ꝙ lꝫ regularit̃ ꝯ eccliaꝫ nõ currit p̃ſcrip⁹
niſi. xl. annorum. vt in. c. de quarta. de preſcrip.
tñ in iſtis actiõib⁹ ꝑſonalibus nõ datur tm̃ tem
pus. ſed finiũt vitã ſ̃m diſpõnẽ iuris ciuilis a q̃
cũ limitatione illa iuẽta ſunt. ⁊ idẽ dicit de alijs
actionibus q̃rũ aliq̃ clauduntur ſemeſtri vel ãno
vel biẽnio vt in actione quãto minoris ⁊ in redi
bitoria ⁊ in actione de dolo ⁊ in actionibus p̃to
rijs ⁊ ſi. ⁊ h̃ nõ ꝓ limitatiõe fere totius ti. de pre
ſcrip. ¶ In ea. glo. ibi ſed quid dices. nõ hanc
p̃ticulã vſq; ad fi. quia quotidie eſt in practica.
⁊ vult glo. in effectu ꝙ in minori iuramẽtũ ꝺ̃ nõ
ꝯueniendo operatur ſolum reſpectu bñficij eta
tis. quia nõ poſit petere reſtitutionẽ ĩ itegruꝫ. ſꝫ
nõ excludit minorẽ a bñficio iſtius. c. qð cõpe
tit cuilibꝫ maiori qa iuramẽtum ſolũ repñtat eũ
maiorẽ. ⁊ hanc opi. tꝫ Hoſti. ĩ. c. cũ ꝯtigat. de iu
rein. Sꝫ Pe. de pel. hartica. vt nõ. in. d. l. ij. te
nuit minorẽ excludi ab omni bñficio. qa ex quo
ꝯſuſe ⁊ generali ſ̃mone iurauit fecit ſibi p̃iudici
um reſpectu cuiuſlibet bñficij. nã q̃ totũ dic̃ ni
hil excludit. xix. di. ſi romanoꝝ. Jo. an. h̃ refert
ſerioſe cõſiliũ Dy. qui de facto ꝯſuluit minoreꝫ
nõ excludi ẽt a bñfic⁹ etatis niſi p̃us fuerit certio
ratus de bñficio ſibi a iure cõpetẽti mouetur in
ter cetera. quia iuri qð ignorat nemo renũciare
p̃ſumitur. ad h̃. l. legitima. ff. de peti. here. ⁊ mi
nor p̃ſumit̃ ignorare ius. l. cũ de idebito. ff. ꝺ̃ ꝓ
ba. nõ. i. q. iiij. §. nõdũ. Idẽ dic̃ ꝙ videm⁹ ĩ mu
liere renũciante bñficio velleiani. naꝫ niſi fuerit
certiorata nõ p̃iudicat ſibi renunciatio. vt eſt gl.
nõ. i. l. fi. §. pe. ff. ad vell̃. Concludit q̃tũ ĩ mulie
re q̃ꝫ in minore ꝙ iuramentũ non opatur exclu
ſionem beneficij eoꝝ ſꝫ ꝑinde eſt ac ſi ꝯtraxiſſet
ſine iuramẽto. ⁊ cum hac opi. Dy. tranſit h̃ Jo.
an. ⁊ reperio Fed. ꝯſilio. cclxxxxix. idẽ ꝯſuluiſ
ſe ⁊ plus dic̃ q̃ ẽt ſi in iſtr̃o dicat̃ ꝙ mĩor fuit cer
tioratus a notario nõ ꝑ h̃ iſtr̃m facit fidẽ ꝺ̃ certi
oratiõe qa credit̃ notario in his q̃ geſta ſunt co
rã eo ſꝫ nõ facta a ſe. vt in. l. oĩbus. C. ꝺ̃ teſti. qð
dẽm valde nõ. vide tñ qð nõt Inno. ĩ. c. q̃ñ. de
ꝓba. nã p̃ctica cõis ẽ in ꝯtrũ. qa ſemꝑ nõri⁹ atte
ſtat̃ de certioratõe fc̃a a ſe. hãc opi. p̃miſſaꝫ ſen
tit Cy. ĩ. d. l. ij. §. iij. ſꝫ Bar. in. d. l. ij. ⁊ clarius ĩ
l. ſciendum. ff. de vbo. ob. tꝫ ꝯtrium vt nõ regrat̃
aliqua certioratio. quia ſaltem ſcit in genẽ ius ſi
bi cõpetẽ ꝯueniẽdi al̃s nõ iuraſſet ⁊ dicit ſe ita
conſuluiſſe ⁊ ꝙ multi canoniſte tũc idẽ ſenſerũt
⁊ vide archi. ĩ. c. ij. de pac. li. vi. vbi idẽ tꝫ. ⁊ fac̃ il
le tex. q̃ nullã mẽtionẽ fac̃ de certioratõe. ad idẽ
auc̃. ſacra puberũ. C. ſi aduer. ven. idẽ videt̃ ſẽ
tire collecta ĩ. c. i. de pac. Dominus Anto. dicit
ꝙ in dubio p̃ſumẽda eſt certioratio. quia nõ eſt
veriſimile aliquẽ venire ad actum iuramenti ſi
ne certioratione. ſed vbi conſtaret eam non in
terceſſiſſe tenet illam opinionem Cy. quia igno
rãs nõ cõſentit. ⁊ pro hac opi. facit dictum Jo.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

an.in.c.vno.de cōmo.mihi pl⁹ pl; opi.ꝯria.na; vt dic̄ archidi.iura ī nulla pte reqrūt hāc certio rē.ꝛ ſatis eſt ꝙ in gn̄e voluit a ſe abdicare oēm facultatē ꝯueniēdi. Itē iuramētū eſt d̄ iure diui no ꝛ innitit̄ iuri nāli.c⁹ ignorātia neminē excu ſat.xxxviij.di.ſi ea.ꝛ.l.ij.C.d̄ in ius vo. ſi tamē mio: eēt enormit̄ leſus poſſet petē abſolutōe; iu ramēti.ar.opti.in.c.cū ꝯtingat de iurīur.ꝛ in.ij. de pac.li.vi.ꝛ idē refert dn̄s An.in.d.c.cū ꝯtin gat ſe cōſuluiſſe. Itē ſm eū ſi inueniret v̄ba ma gis ſpecificāt.q: dixit mino: ſe velle donare qd̄ plus valet etiā in q̄ntitate magna q: in miori p̄ ſumit̄ deceptio ar.i.l.ſi qs cū ſciret.ff.ꝓ emp.ꝛ idē credere dicēdū ī maiore vt poſſit petē abſo lutōe; a iuramēto rōe enormiſſime leſiōis intel ligēdo ꝙ nō donauerit qd̄ pl⁹ volebat q: nō p̄ſu mit̄ cōſenſiſſe in tāta deceptōe. Itē iuramētū v̄r illicitum ex pte recipiētꝭ.cū inuenerit ex pte ſua dol⁹ ex ꝓpoſito vel re ipā q̄ caſu ꝯpetit abſoltio a iuramēto.iux̄ nō in.c.i.ꝛ.c.debitores.de iure iurā.ꝛ h̄ nō q: q̄tidiana ꝛc̄.

Si venditori. Euicta re tenet̄ venditor de euictōe niſi in caſib⁹ h̄ expſſis vel alit̄ ꝛ ſic ponit tres caſus in qb⁹ re euicta nō tenet̄ venditor emptori de euictōe ꝛ eſt Sre. Nō p̄ ibi poſt iſtitutū inſtrumētū ꝙ denūciatio nectio nō eſt fiēda vēditori in p̄mordio iudicij. ſ; eſt ꝙ fiat poſt inſtitutū iudiciū ꝛ ſic poſt litem ꝯtꝭ.de h̄.ſ.lati⁹ dicā cū glo. ¶ Nō z°.qd d; em ptor denūciare vēditori.nō eni ſufficit ſimplr̄ ſi bi intimare litē inceptā ꝯ eū.ſ; vt veniat ad de fendēdū eū. ¶ Nō 3°.ꝙ iura ciuilia loquētia de euictōe ſeruant̄ in foro eccl'iaſtico.ꝛ ſic v̄r ꝙ ſi eccl'ia emerit ꝛ nō denūciauerit vēditori non h; regreſſu; de euictōe. ¶ Vltio nō rl'am h̄ poſitā cū trib⁹ caſib⁹ exceptꝭ. Regl'a eſt vt emptor hēat regreſſu; de euictōe ꝯ vēditorē. q: tenebat̄ ven ditorē īdere cū effectu.l.ex empto.ff.de ac.em. Ratio p̄me exceptōis eſt q: vēditor ſciuiſſet me lius rem vēditā defendere cū magis ſit certus ꝛ inſtructus de iure ſuo.vn̄ p̄ſumit̄ ꝙ emptor per didit cām nō ꝓpter malū ius ſ; ꝓpter ignoran tiā iuris cōpetentis venditori. nam emptor pōt vti iure venditoris.l.emptor.C.de euic. Nō z° exceptionis eſt q: data cōtumacia emptoris ſen tētia videt̄ lata ꝯ eū nō ꝓpter defectū iuris ſed ꝓpter negligentiā ſuam ꝛ delictū.ideo imputat̄ ſibi d; nō vēditori. Ratio tertie exceptionis eſt q: iniuria facta emptori reputat̄ qda; caſus for tuitus.qui non imputatur venditori. immo ſta tim poſt factā emptōem res vēdita perit empto ri.l.neceſſario.ff.de peri.ꝛ cōmo.rei ven. Sed dubiū eſt qd ſi ſn̄ia fuit lata p iniuriam iudicis ſine culpa emptoris.doc.inſtant.ſed dic ꝙ ide; ad h̄.l.ſi p impendentiā.ff.de euictꝭ.nā vt ibi pa tet impendentia ſeu error iudicis nocet empto ri.ḡ ꝛ iniuria ſine culpa ipſius emptoris ꝛ h̄ t; Bar.in.l.exceptōem.ff.de fideiuſſo.ſecus dicit in ſententia lata contra fideiuſſorē per iniuriam iudicis ſine culpa fideiuſſoris. Ratio diuerſita tis q: in cauſa euictōis ree pertinet p̄ncipaliter ad emptorem.vt in.d.l. neceſſario.merito om ne periculu; imputatur ſibi emptori.ſed in alio caſu negociū pertinet principaliter ad dn̄m ꝛ n̄ ad fideiuſſorem ideo iniuria illata ſine culpa fi deiuſſoris imputatur dn̄o ꝛ non fideiuſſori. ſe cus ſi culpa ſua qd̄ nō. ¶ Sed dubiū eſt quid ſi emptor expellatur de facto ita ꝙ non in iudiciū ſed ex̄ iudicium perdit rem.nunquid habet re greſſum de euictione ꝛ dic ꝙ non vt eſt tex.in.l. fi.C.de euic.ſed hodie dubitat̄ ꝓpter verba q̄ apponit notarius ꝙ venditor ſe obligat ad de fendendū de iure ꝛ de facto.ꝛ credo ꝙ idē vt in telligat̄ de facto.ſ.ſi lis mouetur de facto ꝛ non de iure nō aūt d; intelligi de violentia ex̄iudicia li.q: illa nō venit ſm naturam contctus.de quo dic vt nō.in.d.l.fi.ꝛ per Bar.in.l.ſtipulatio iſta ff.de v̄.ob. ¶ Sed eſt dubiū nōbile nunquid cle ricus venditor teneatur defendere rem vendi tam laico in foro ſeculari.ꝛ vide glo.nō.in.c.cle ricū nullus.xi.q.i.que bn̄ intellecta t; ꝙ ſic.pro batur rōe.iudicium eſt inſtitutu; contra empto rem tanq̄ poſſeſſorē.ſed vēditor venit ſolū ad aſſiſtēdū emptori ꝛ defendēdū eū.vt in.l.i.C. vbi in rē actio.vn̄ iudiciū inſtitutū ꝯ emptorē n̄ trāſfert̄ in vēditorē.vt.l.vēditor.ff.de iudi.nō ḡ d̄r h̄ caſu cleric⁹ cōueniri corā ſeculari.q: ſolum p̄ſtat auctoritatē ꝛ defenſionem ipi emptori.ꝛ h̄ voluit glo.in.d.c.clericū.ſec⁹ dic vbi laic⁹ poſſeſ ſor noīe clerici noīat clericū in iudicio.qꝛ tūc cle ricus declinat iudiciū ſeculare ꝛ aduocat eū ad forū ſuū.q: h̄ caſu verus eſt reus dn̄s.ꝛ iudiciū eſt inſtituendū ꝯ eū.ad h̄ qd̄ leg.ꝛ nō. in. c. qm̄ in.§.ꝙ ſi ſuper reb⁹ vt lite nō ꝯtꝭ.ꝛ vide ſpe.in ti de fo decreto in.§.reſtat.v̄.qd ſi dn̄s eſt cleric⁹. ¶ In glo.i.ibi debet ei denūciare.ſed dubium eſt nunqd tenet̄ denūciare venditori ſciēti litem motā eſſe ꝛ glo.in.l.emptor.C.de euic.dixit tu tū vt fiat ſ; ſpe.e .ti.in fi.dic h̄ eē neceſſariū. Jo an.apte nō eligit ſ; repetit dca Cy.in rl'a eu; q li.vi.vbi vide.ſ; tu tene nōbilē theoricā Bar.in l.denūciaſſe.ff.de adul.vbi dicit ꝙ qn̄q; denūci atio.reqrit̄ ad ſimplicē ſciam hn̄dam.ꝛ tūc non o; ꝙ fiat ſciēti.ꝛ h; locū regl'a cū q certus.ꝛ.l.i. ff.de ac.emp.qn̄q; fit denūciatio ad aliqd faciē dū.ꝛ tūc nō ſufficit ſola ſcia.vt.d. l. denūciaſſe. In ꝓpoſito aūt cū denūciatio iſta fiat nō ſolum ad ſimplicē ſciam ſ; vt vēditor veniat ad defen dēdū ēptorē nectio reqrit̄ denūciatio.nam forte ēptor ꝯfiſus de ſua prudētia nō curat vocare vē ditorē.nec tenet̄ vēditor ire.ꝛ h̄ nō ꝓ alijs iuri b⁹ q̄ reqrūt denūciatōe; ꝛ tene mēti iſtā theori cam que eſt q̄tidiana. ¶ Ex glo.q̄rit̄ nūqd do nator teneatur de euictōe ſi res fuit euicta a do natario de quo vide quod legitur ꝛ nota. in. l. ij.C.de euic.ꝛ in.l.ariſto.ff.de donatꝭ. Et con cluſio Cy.ꝛ alioꝝ eſt hec ꝙ aut donator ſolēni

ꝓmiſſiōe ꝓmiſit de euictōe ⁊ tenet. tex. ē i. d. l. ij
aut nō ꝓmiſit ⁊ tc̄ donatio icepit a ꝓmiſſione vt
qa p̄ ꝓmiſit ⁊ poſtea donauit. aut icepit a t̄ditio
ne. i. qa ſimul donauit ⁊ ꝓmiſit. p̄ cāu olim n̄ te-
nebat niſi ꝓmiſſio fuiſſꝫ ſolēnis puta ſtipulatōe
īteruenīete. ſꝫ hodie ſec⁹ p. l. ſi qs argētuꝫ. ff. de
dona. ⁊c. cāu. ſ. cū icepit dona. a t̄ditōe aut vult
agē ad pticulare iterec̄ puta ad ſūpt⁹ factos oc
caſiōe illi⁹ donatiōis ⁊ diſtigue vtꝝ donatoꝛ fu-
erit ī dolo vl̄ nō. nā p̄ cāu tenet ⁊c. nō. vt i. dc̄a. l
ariſto. ad totale v̄o iterec̄ rei donate agē n̄ pōt.
vt. d. l. ij. ¶ Altio h̄ q̄rit nūqd vēditoꝛ tenet fa
cē expēſas oēs ī lite mota ꝯ ēptorē. ⁊ nūqd poſ-
ſit ex poſtfacto emptoꝛ repetē expēſas a vēdito
re. ⁊ qd ſi nō ſuccubuit ſꝫ obtinuit. d̄ hac. q. le. et
nō. i. l. i. C. de euic. ⁊ i. l. vēditōes. ff. d̄ ver. ob. et
vtrobiqꝫ p Bar. plene q non obſtante deciſiōe
gloſaꝝ ꝯcludit oēs expēſas fiēdas p vēditorem
⁊ ꝙ pōt emptoꝛ ſi eas fec̄ repetere poſt factuꝫ ſi
ue obtinuerit ī cauſa ſiue ſuccubuerit q̄ ſnīa mi-
hi placꝫ cū tenet vēditoꝛ defēdere ēptorē. ſi g̊ n̄
defendit tenet ob rē nō defenſam. l. cū q̄rit. ff. iu
di. ſol. ⁊ h̄ itellige qn̄ emptoꝛ denūciauit vēditōi
vt eū defendat al's iputat. nā hoc caſu non agit
de euictōe ēt reſpectu rei p̄ncipalis vt hic. forti⁹
nec reſpectu ſumptus. Abbas.

¶ De locato ⁊ conducto. Rubrica.

¶ Cōtinuat ad p̄ceden. hoc ordie ꝫ viſum eſt
⁊c. ſed qa locatō habꝫ magnā ſilitudiem ⁊ vici-
nitatē cū vēditōe adeo ꝙ i qbuſdā caſib⁹ ꝓba-
bilit dubitat an ſit locatō vl̄ emptō. vt. l. i. ff. eo.
merito poſt rubricā p̄cedētē ſbijcit iſta. ⁊ modū
dare diſcernēdi ꝯtcū locatiōis a vēditōe vide p
Bar. i. l. eo. i. §. q maxios. de publica. ⁊ in. l. cū i
plures. ff. locati.

Ex reſcripto
Excōicati ſūt magri ⁊ ſchola
res bononiē. q āte tēp⁹ cōdu
ctiōis ꝯducūt hoſpitia alioꝝ
magroꝝ vl̄ ſcholariū ſine eo
rū ꝯſenſu. ⁊ p̄ ponit deciſa rela. legati. ⁊c. ꝯſtitu.
quā ꝯfirmat ibi ꝯſtitutōeꝫ. ꝫ. publicari mandat
ibi ſtatuētes. ¶ Nō p̄ ex iſto tex. ꝙ legatus po
teſt iuſta cā ⁊ ꝓ bono pacis edē ſtatuta. j. limi-
tes ſue legatōnis p̄ter iuris cōis diſpōneꝫ qd̄ q
dē ſtatutū ēt durat p⁹ legationē finitā, ad h̄. c. ſi.
d̄ offi. le. vbi hon⁹ tex. ¶ Nō ⁊c. ibi firmatū ⁊c.
ꝙ ſucceſſoꝛ qn̄qꝫ ꝯfirmat ꝯſtitutōes ⁊ geſta p̄de
ceſſoris. nō ē tn̄ ꝓp̄e ꝯfirmatio vt dic̄ Hoſt. ⁊ bn̄
qa ꝯfirmare ē ſupioris. ſed par i parē nō hꝫ ipe-
rium. vt i. c. inotuit. de elec. nā ē poti⁹ q̄dā ratifi
catio ⁊ inouatio. ¶ Et ex h̄ ⁊ ex tex. collige ar. ꝙ
ſucceſſoꝛ poteſt reuocare ſtatutum p̄deceſſoris
al's fruſtra pōderaret iſta ꝯfirmatio. ⁊ ꝓ h̄ ratō
quā dixi. qa par i parē ⁊c. ¶ Nō ibi magroꝝ ⁊c.
ꝙ appellatōe magroꝛum veniunt omnes docto
res cuiuſcūqꝫ qualitatis ⁊ eſt cōis vſus loquen
di vl̄tmontanoꝝ ac Romāi pontifices quēlibet
doctorē i ſuis lr̄is appellāt magiſtrū. vide tamē
glo. ij. in cle. de magi. q̄ dicit ꝙ apud italiā obti-
nuit vſus vt ꝓmoti i iure appellentur doctores
ī alijs v̄o facultatibus vocātur magri. oēs tn̄ q
p̄ſunt exercitio alicui⁹ diſcipline pn̄t ſm ethimo
logiā vocabuli appellari magri. vt i. l. qbus pre
cipua. ff. d̄ verb. ſigni. dr̄ etiā a magiſtrando ſic
doctoꝛ a docēdo. vide tex. ꝫ. in proemio hui⁹ cō
pilatiōis vbi papa omnes appellat doctōes. for
te habuit reſpectum ad cōmunem vſum bonon̄
quibus ſcribit. ⁊ faciūt h̄ ad ſtatuta faciētia mē-
tionē de magiſtris vel doctoꝛibus vt nō veniāt
ſcholares. ¶ Et nō ex eiſdē vbis ꝙ appellatōe
ſcholarium nō veniūt magiſtri. in larga tamē ſi-
gnificatiōe aliud eſt dicendū. nā pn̄t dici ſchola
res inq̄ꝫtum frequētant ſcholas ⁊ vacāt exerci-
tio ſcholaſtico. ⁊ de hac vide per modernos ꝫ. i
proemio. ¶ Nō ibi vel inqlini. ꝙ vbi cōſtitutio
penalis edit in fauorē vni⁹ nō incidit contrafa-
ciens in penā ſi ille de cuius fauore agitur ꝯſen
ſit. ⁊ facit tex. iſte in ar. illius. q. ꝙ ſi ep̄s precipit
ſub excōicatiōe debitoꝛi vt ſoluat creditoꝛi īfra
certū tēp⁹ vt nō incidat in excōicationem debi-
toꝛ ſi non ſoluat creditoꝛe prorogante terminuꝫ
de quo vide qd̄ nō. in. c. p̄terea. el. ij. d̄ appell.
¶ Nota i vbo ſtatuentes bonum ar. ꝙ ſcholares
p̄ſumūtur ignorare cōſtitutiones legatoꝛum et
ep̄orum cū non habeant ibi domicilium ⁊ p̄nci-
paliter vacent ſtudio. ¶ In glo. ij. in fi. Hoſti.
tenuit opi Lau. dic̄ tn̄ de meretrice ꝙ inuoluit ī
excōicationē ſi cōmunicat ſcholari h̄ crimie dā-
nato. iuxta. c. ſi concubine. j. de ſen. excō. ⁊ itelli
ge quādo cōicat non habitādo ſecū dūtaxat. ſꝫ
ī delicto iſto puta cōducēdo hoſpitium alterius
ſcholaris ꝓ eo. ſed Jo. ⁊ Gof. ſequūtur opi. cō
trariā quā ponit ⁊ ſeqt Ber. ⁊ hec opi. videtur
vioꝛ. qa cū ꝯſtitutio ꝯtineat penā ip̄o iure vba n̄
debēt extēdi ꝯ ꝓpꝛium ſignificatum vocabuli im
mo poti⁹ reſtringi ⁊ maxīe quia eſt ꝯtra ꝯmunē
vſum loquēdi vt ſcriptoꝛes ⁊ alij veniāt appel-
latione ſcholariū. ad h̄. c. ſtatutum. ⁊. c. ſi cōpro
miſſarius. de elec. li. vi. ⁊ facit quod dicā i ſequē
ti. q. ¶ Nō tn̄ glo. in alio ꝙ exñtes i ſtudio cū
ſcholaribus gaudēt eodē priuilegio. ⁊ ſic videt
ꝙ bn̄ficiū conceſſum ſcholaribus extendat ad
moꝛātes in ſtudio cum eis. quia largo ſumpto
vocabulo pn̄t dici ſcholares. de quo vide quod
nō. in auc̄. habita. C. ne fi. pro pa. ¶ Sed h̄ que
rit Jo. an. nunquid diſpoſitio h⁹ tex. hēat locuꝫ
in alijs ſtudijs. recitat Inno. ⁊ Hoſti. ⁊ alios fu
iſſe varios. Hoſti. tenuit ꝙ ſic ex quo papa hāc
conſtitutionem localem approbauit ⁊ confirma
uit. nam omnia noſtra facimus ⁊c. vt in. c. ſi apo
ſtolice. de preben. li. vi. ⁊ maxime hodie cum ſit
redacta ad ius cōe. ar. c. fi. de clādeſti. deſpon.
Sed Inno. ⁊ alij tenuerunt contrarium quod

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf